

ДАВИДЕНКО Алла – викладач кафедри іноземної філології, Київський національний авіаційний університет, вул. Любомира Гузара, 1, Київ, 03058, Україна (alladavid@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8499-6674>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.13>

Бібліографічний опис статті: Давиденко, А. (2022). Концепт LOVE як один з основоположних концептів англomовної лінгвокультури. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 49, 87–92*, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.13>.

КОНЦЕПТ LOVE ЯК ОДИН З ОСНОВОПОЛОЖНИХ КОНЦЕПТІВ АНГЛОМОВНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню концепту LOVE як одного з основоположних концептів англomовної лінгвокультури. Мета роботи – розглянути особливості функціонування концепту LOVE в англomовних художніх творах, зокрема творі Дж. Фаулза «The collector» («Колекціонер»). Її мета передбачала розв'язання таких завдань: здійснити лексикографічний аналіз концепту LOVE, провести аналіз функціонування концепту LOVE в тексті твору Дж. Фаулза «The collector» («Колекціонер»).

У статті актуалізовано такі методи дослідження, як аналіз, синтез, узагальнення, концептуальний аналіз, контекстуальний аналіз. Наукова новизна дослідження полягає в поглибленні наявних у вітчизняній науці результатів вивчення проблеми функціонування концепту LOVE в англomовній лінгвокультурі. Висновки, отримані у ході дослідження, можуть послугувати основою для подальших студій концепту LOVE в англomовній лінгвокультурі. Вони мають за підґрунтя 27 словникових визначень, почерпнутих із 5 англійських тлумачних онлайн-словників (Collins English Dictionary, Oxford Advanced American Dictionary, Словник американської спадщини, Merriam Webster Dictionary, Macmillan Dictionary).

Згідно з результатами лексикографічного аналізу, концепт LOVE включає в себе такі значення, як: 'сильний емоційний або сексуальний потяг; почуття прихильності до друга, члена сім'ї'; 'особа, яка бере участь у сексуальних або романтичних стосунках'; 'лексема, використовувана наприкінці листа до близьких людей'; 'лексема, використовувана у спілкуванні чоловіка з дружиною, хлопця з дівчиною тощо'.

Як показав аналіз, концепт LOVE демонструє широкий спектр значень в англomовній лінгвокультурі: а) LOVE FOR PERSON – 'почуття прихильності й турботи про іншу людину'; 'почуття прив'язаності до людини'; б) LOVE FOR LIFE – 'життя як об'єкт любові'; в) LOVE FOR PERSON – 'сильне почуття емоційного та фізичного потягу'; г) SIMPATY – 'почуття симпатії, але не кохання, представлене в мовленні як щось, чому завжди надають перевагу, що викликає приємні відчуття'; д) LOVE FOR PERSON – 'домінування емоційного складника над фізичним'; е) LOVE FOR PARENTS – 'родинні почуття'; є) LIKE SOMETHING – 'любов до матеріального, наприклад, їжі, напоїв'.

Ключові слова: концепт, концепт LOVE, концептуальний аналіз.

DAVYDENKO Alla – Lecturer at Foreign Language Department, Kyiv National Aviation University, Lubomyr Guzara str., 1, Kyiv, 03058, Ukraine (alladavid@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8499-6674>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.13>

To cite this article: Davydenko, A. (2022). Kontsept LOVE yak odyn z osnovopolozhnykh kontseptiv anglomovnoyi lingvokultury [The concept "LOVE" as one of the fundamental concepts of the English linguo culture]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya «Filolohii» – Problems of Humanities. "Philology"*

Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 49, 87–92, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.13> [in Ukrainian].

THE CONCEPT “LOVE” AS ONE OF THE FUNDAMENTAL CONCEPTS OF THE ENGLISH LINGUOCULTURE

Summary. *The article deals with the study of the concept “LOVE” as one of the fundamental concepts of the English linguoculture. The purpose of the paper is to consider the features of the functioning of the concept “LOVE” in the English literature on the material of the novel of J. Fowles “The collector”. The purpose of the paper determines the following tasks: to carry out a lexicographic analysis of the concept “LOVE”, to analyze the functioning of the concept “LOVE” based on the material of the novel of J. R. R. Tolkien. Fowles “The collector”. The article is based on the following research methods: analysis, synthesis, generalization, conceptual analysis, contextual analysis. The scientific novelty of the study is due to the deepening of the research results available in domestic science on the functioning of the concept “LOVE” in the English linguoculture. The results of the study can be used as a basis for further research of the concept “LOVE” in the English linguoculture.*

In this paper, 27 dictionary definitions were taken from 5 English explanatory online dictionaries (Collins English Dictionary, Oxford Advanced American Dictionary, American Heritage Dictionary, Merriam Webster Dictionary, Macmillan Dictionary).

According to the results of lexicographic analysis, the concept of LOVE includes such meanings as: ‘strong emotional or sexual attraction; feelings of attachment to a friend, family member’; ‘a person involved in sexual or romantic relationships’; ‘a token used at the end of a letter from close people’; ‘a token used in communication between husband and wife, boyfriend and girlfriend, etc.

As the result of the research, it was found that the concept “LOVE” is implemented in the English linguoculture in the following meanings: LOVE for PERSON, in the meaning of a strong sense of attachment and care for another person; LOVE for PERSON in the meaning of a sign of positive emotions; LOVE for PERSON in the meaning of a strong feeling, attachment to a person; in the meaning of LOVE for life, as the object of love is life; LOVE for PERSON in the meaning of a strong feeling, emotional and physical attraction; in the meaning of a strong feeling, emotional and physical connection; presented as sympathy, but not love, presented in the sentence as something that is always preferred, which causes pleasant sensations; in the sense of LOVE for person, where the emotional component prevails over the physical; the lexeme LOVE was implemented in the sense of LOVE for PARENTS, and denotes kinship feelings; in the sense of like something – to love something material, food, drinks.

Key words: *concept, the concept “LOVE”, conceptual analysis.*

Постановка проблеми. Вивчення будь-якого лінгвокультурного концепту як одиниці мовної картини світу представляє цінність для виявлення особливостей культури і світобачення конкретної лінгвокультурної спільноти. Проте існують концепти, що представляють особливу значущість в когнітивному просторі та в культурі мовного співтовариства. Такою базовою одиницею англійської лінгвокультури є, на наш погляд, лінгвокультурний концепт ЛЮБОВ (LOVE).

Актуальність нашого дослідження обумовлена зростим інтересом сучасної науки до проблеми визначення та опису концепту, зокрема з використанням теорії семантичного поля, актуальної для сучасної лінгвістики. Інтерес до найбільш значущих для світосприйняття носіїв різних мов лінгвокультурних кон-

цептів робить актуальним і дослідження концепту LOVE на матеріалі художнього твору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну базу нашого дослідження становить низка принципів і положень когнітивної семантики та лінгвокультурології, а саме: принцип єдності та взаємовпливу мови, мислення, свідомості та культури (Н. Д. Арутюнова, А. Вежбицкая, Р. В. Єлізарова, В. Н. Телія, Р. Якобсон та ін.); положення про базові характеристики лінгвокультурних концептів (В. І. Карасик, І. А. Стернін); положення про польову структуру концепту (І. А. Стернін і З. Д. Попова).

Визначення мети та основних завдань дослідження. Мета дослідження – розглянути особливості функціонування концепту LOVE як одного з основоположних концептів англійської лінгвокультури. Мета роботи перед-

бачає розв'язання таких завдань: здійснити аналіз концепту *LOVE* відповідно до даних лексикографічних джерел, провести аналіз функціонування концепту *LOVE* в тексті твору Дж. Фаулза «The collector» («Колекціонер»).

Виклад матеріалу. Найважливішим завданням сучасного мовознавства є осмислення мовних і мовленнєвих фактів через призму лінгвокультурного методу, через концептуальний аналіз ключових понять, що формують мовну картину світу. До них належить і емоційний концепт *LOVE*.

Сучасна філософія визначає таке глибоке почуття, як любов, у контексті інтимної спрямованості на іншу особистість, людську спільність або ідею. Складність його визначена тим, що в ньому перетинаються протилежності біологічного і духовного, інтимного і загальнозначущого, особистісного і соціального.

За даними словників (Словник синонімів і антонімів англійської мови, словник Міллера, *Webster's Dictionary*, *Chambers First Learners' Dictionary*) в концепт *LOVE* закладена така інформація: прихильність, симпатія, почуття у відповідь, інтерес, визнання (*devotion, affection, sympathy, interest, grace*).

27 словникових визначень взяті з 5 англійських тлумачних онлайн-словників (*Collins English Dictionary, Oxford Advanced American Dictionary, Словник американської спадщини, Merriam Webster Dictionary, Macmillan Dictionary*) формують доволі повне уявлення про його специфіку.

Collins Dictionary:

1. Love is a very strong feeling of affection towards someone who you are romantically or sexually attracted to.
2. Love is the feeling that a person's happiness is very important to you, and the way you show this feeling in your behavior towards them.
3. Love is a strong liking for something, or a belief that it is important (*Collins Dictionary, 2011, p. 345*).

Отже, з огляду на визначення словника *Collins Dictionary*, в англійській лінгвокультурі концепт *LOVE* включає в себе такі значення, як 'сильне почуття прихильності, романтичний або сексуальний потяг'; 'відчуття того, що щастя людини дуже важливе для неї';

'сильна симпатія до чогось / когось, або віра в те, що це важливо'.

Oxford Advanced American Dictionary:

1. A strong feeling of deep affection for somebody/something, especially a member of your family or a friend (*Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2013, p. 655*).
2. A strong feeling of affection for somebody that you are sexually attracted to (*Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2013, p. 404*).
3. The strong feeling of enjoyment that something gives you (*Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2013, p. 655*).
4. A word used as a friendly way of addressing somebody (*Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2013, p. 655*).

Так, згідно з визначенням *Oxford Advanced American Dictionary*, концепт *LOVE* характеризується такими значеннями: 'сильне почуття глибокої прихильності до когось / чогось'; 'сильне почуття прихильності до того, хто є сексуально привабливим'; 'лексема, використовувана як засіб дружнього звернення до особи'.

Webster's New Dictionary of Synonyms
LOVE is:

1. A strong attachment to another that arises from the kinship or personal ties of the mother's love for the child.
2. Attraction based on sexual desire: love and tenderness that lovers feel.
3. Commitment based on passion, goodwill, or common interests.
4. Warm attachment, enthusiasm or devotion.
5. Object of affection, devotion, or admiration.
6. Liked person.
7. Unselfish loyal and friendly.
8. God (for example, Cupid or Eros) or the personification of love.
9. Love the episode.
10. The sexual embrace (*Webster's New Dictionary of Synonyms, 1984: 654*).

Таким чином, за визначенням *Webster's New Dictionary of Synonyms*, концепт *LOVE* включає в себе такі значення, як: 'сильне почуття прихильності, що виникає на основі родинних зв'язків, материнські почуття'; 'ніжність, почуття, засноване на сексуальному бажанні'; 'теплота, відданість, захоплення'; 'відданість, доброзичливість, безкорисність'; 'Купідон або Ерос як уособлення любові'.

American Heritage® Dictionary of the English Language

LOVE is:

1. FOR FAMILY / FRIENDS – a strong sense of care for someone, especially a member of your family or a close friend.

2. ROMANCE – a strong sense of sympathy for someone, combined with sexual attraction.

3. The MAN YOU LOVE – with whom you feel a strong romantic and sexual attraction.

4. FUN/ENJOYMENT

a) strong sense of pleasure and enjoyment that gives you love;

b) what gives you great pleasure and enjoyment (American Heritage® Dictionary, 2013, p. 677).

Отже, у словнику American Heritage® Dictionary of the English Language значення концепту LOVE диференційовано за такими групами:

1. Любов до сім'ї, друзів.

2. Романтичні почуття.

3. Почуття, викликані сексуальним потягом.

4. Радість, насолода, яку дарує любов.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners

LOVE is:

1. Very strong emotional and sexual feeling for someone.

2. A feeling of sympathy and courtship to someone, for example, a member of your family or a close friend.

3. Someone with whom you have a sexual or romantic relationship.

4. Someone you love very much because he's good.

5. Used at the end of a letter to someone you know well.

1. 6 Used to communicate with husband, wife, girlfriend, etc. (Macmillan English Dictionary, 2002: 343).

Згідно зі словником Macmillan English Dictionary for Advanced Learners, концепт LOVE включає в себе такі значення: 'сильний емоційний або сексуальний потяг'; 'почуття прихильності до друга, члена сім'ї'; 'особа, яка бере участь у сексуальних або романтичних стосунках'; 'лексема, використовувана наприкінці листа до близьких людей; 'лек-

сема, уживана у спілкуванні чоловіка з дружиною, хлопця з дівчиною тощо.

Значення концепту LOVE на лексико-семантичному рівні дає підстави до виокремлення таких семантичних ознак, як: почуття закоханості; почуття глибокої прихильності, відданості; потяг до когось-небудь; внутрішнє прагнення, схильність до чогось-небудь.

Окремим аспектом змістового плану концепту LOVE в англійській мові є семема 'любов у формі прихильності, глибокої прив'язаності до родичів' (*deep and strong affection for a friend or relative*), а також релігійний зміст концепту LOVE – 'любов як принесення в жертву чогось-небудь' (*a sacrificial commitment, especially in religious experience*).

Лексичні одиниці, пов'язані з концептом LOVE, містять одну з таких смислових ознак:

1) захоплення об'єктом любові (*to dote – любити до нестями*);

2) ознака позитивних емоцій (*kindness – любов, прихильність, ніжне почуття*).

3) швидкоплинність, недовговічність, поверховість (*to flirt – фліртувати, залицятись, affair – роман, зв'язок, amour – таємний любовний зв'язок, любовна інтрига*);

4) пристрасть як одна з форм прояву любові (*passion – пристрасть; infatuation – пристрастне захоплення, безрозсудна пристрасть*);

5) фізіологічна ознака любові (*intimate – інтимний, сердешний; erotic – любовний; еротичний; чуттєвий*);

6) вплив на об'єкт з наміром викликати те чи те ставлення (*to enamour – збуджувати любов, зачаровувати*).

Отже, душевний стан при коханні може викликати як радісні, так і сумні емоції, тож за вербалізації концепту LOVE у художньому тексті використовують різні стилістичні прийоми для передачі людських почуттів, також літературні засоби й прийоми.

Розглянемо, у який спосіб концепт LOVE вербалізовано в романі Дж. Фаулза «Колекціонер».

У романі «Колекціонер» (Fowles, URL) Дж. Фаулза LOVE / ЛЮБОВ як лексему використано в таких контекстах:

1. *All I'm asking, I said, is that you understand how much I love you, how much I need you, how deep it is* (Fowles, URL).

У цьому разі лексема LOVE FOR PERSON реалізована в значенні ЛЮБОВ ДО ЛЮДИНИ, тобто 'сильне почуття прихильності й потреба в іншій людині'.

2. *I even said I still loved her and I was sorry and some other things* (Fowles, URL).

У цьому висловленні лексема ЛЮБОВ реалізована в значенні LOVE FOR PERSON, тобто в значенні сильного почуття прихильності й турботи про іншу людину, сексуального потягу, всього того, що має в своєму значенні концепт ЛЮБОВ / LOVE.

3. Then I said, I don't expect you to understand me, I don't expect you to love me like most people, I just want you to try and understand me as much as you can and like me a little if you can (Fowles, URL).

Тут лексема ЛЮБОВ реалізує те ж значення, що й у попередньому контексті, – LOVE FOR PERSON, тобто значення сильного почуття прихильності й турботи про іншу людину, сексуального потягу, усього того, що формує сутність концепту ЛЮБОВ / LOVE.

4. *I was grateful to be alive. I am a terrible coward, I don't want to die, I love life so passionately, I never knew how much I wanted to live before. If I get out of this, I shall never be the same* (Fowles, URL).

Лексема LOVE реалізована в значенні LOVE FOR LIFE, тобто в значенні насолоди життям у всій його красі, розуміння життя як цінності, осмислення сутності життя.

5. *She wrote something more and handed me the sheet of paper. It said, See you soon, love, Nanda, at the bottom* (Fowles, URL).

У цьому випадку лексема LOVE також реалізована в значенні LOVE FOR PERSON, в значенні сильного почуття, переважно почуття любові між рідними.

6. *I used to think the world of her when she came to stay. I used to love staying with her. She backed me up when there was the great family war about my future. All that till I lived with her and saw through her* (Fowles, URL).

Лексема LOVE реалізована в значенні ознаки – POSITIVE EMOTIONS, де LOVE представлена як позитивна емоція, яку герой отримує від контакту з особою.

7. *I feel that I could overwhelm her with love now* (Fowles, URL).

В обраному фрагменті лексема LOVE реалізована в значенні LOVE FOR PERSON, тобто в значенні сильного почуття, емоційного та фізичного зв'язку.

8. *Not because I was seriously in love with him, but because he was vaguely mine and didn't get permission from me* (Fowles, URL).

9. *Always sneering at him, jabbing him, hating him and showing it. It was funny, we sat in silence facing each other and I had a feeling I've had once or twice before, of the most peculiar closeness to him – not love or attraction or sympathy in any way* (Fowles, URL).

Лексема LOVE представлена як SYMPATHY, але не кохання.

10. *I love honesty and freedom and giving. I love making, I love doing. I love being to the full, I love everything which is not sitting and watching and copying and dead at heart* (Fowles, URL).

Лексема LOVE реалізована в значенні LOVE FOR LIFE. Об'єктом любові виступають такі прояви ЖИТТЯ, як чесність, свобода, здатність дарувати, бути собою.

Висновки. Як показав аналіз, концепт LOVE реалізовано в романі в таких значеннях:

– LOVE FOR PERSON, тобто значення сильного почуття прихильності і турботи про іншу людину;

– LOVE FOR PERSON: любов як позитивна емоція;

– LOVE FOR PERSON – у значенні сильного почуття, прив'язаності до людини;

– в значенні LOVE FOR LIFE, коли об'єктом любові є саме ЖИТТЯ;

– LOVE FOR PERSON – у значенні сильного почуття, емоційного та фізичного потягу; емоційного та фізичного зв'язку;

– представлена як SIMPATHY, але не кохання;

– представлене в речення як щось, чому завжди надають перевагу, що викликає приємні відчуття.

Перспективи подальших розвідок обумовлені можливістю дослідження функціонування концепту LOVE в інших англomовних літературних творах, як сучасних, так і минулих століть.

ЛІТЕРАТУРА

- American Heritage Dictionary of the English Language, Third Edition 1996 by Houghton Mifflin Company. Electronic version licensed from INSO Corporation Cambridge Advanced Learner's Dictionary. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 1856 p.
- Collins Dictionary and Thesaurus of the English Language. Glasgow : Harper Collins Publishers, 2011. 704 p.
- Fowles J.** The Collector. URL: <https://www.rulit.me/books/kolekcioner-read-455237-1.html>.
- Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Oxford : Macmillan Publishers Limited, 2002. 1692 p.
- Oxford Advanced Learner's Dictionary. Oxford Oxford University Press, 2013. 1952 p.
- Webster's New Dictionary of Synonyms / A. Meriam Webster. Springfield, Massachusetts, U.S.A., 1984. 942 p.